NORSK OLJEMUSEUM ÅRBOK 2006

NORSK OLJEMUSEUM

Den norske modellen og oljemuseet

Måten det norske samfunnet har tatt vare på de naturgitte mulighetene utenfor kysten og forvaltet olje- og gassressursene gjennom politisk styring, bygging av egne institusjoner og et nært samarbeid med den internasjonale oljeindustrien – blir gjerne i positiv betydning omtalt som «den norske modellen». Dette er et resultat av den lykkelige kombinasjonen av et godt ressursmessig utgangspunkt, kloke politiske veivalg og et internasjonalt industrimiljø med et langsiktig engasjement på norsk sokkel. I løpet av relativt kort tid, siden de viktigste nasjonale grepene omkring oljevirksomheten ble gjort på 1960- og 1970-tallet, er Norge blitt et foregangsland for mange av verdens oljenasjoner. Den norske måten å organisere og forvalte oljeressursene blir av det internasjonale samfunnet betegnet som en suksessmodell. Utallige delegasjoner har kommet til Norge for å lære om våre erfaringer innen utforming av lovverk, etablering av forvaltningsorganisasjoner og utvikling av samarbeidspraksiser innen næringen.

Norsk Oljemuseum er også unnfanget og utviklet som et barn av denne epoken. Ideen om et museum med formål å dokumentere og formidle kunnskap om olje- og gassvirksomheten ble først nevnt allerede på midten av 1970-tallet, og Stavanger kommune var den sentrale fødselshjelperen som ga næring til utviklingen de første årene. I anledning 25-årsjubileet for etableringen av stiftelsen Norsk Oljemuseum i 1981 har museets historiker Kristin Øye Gjerde, i en artikkel i denne årboken, oppsummert prosessen som ledet fram mot realisering av vår egen institusjon.

Utviklingen av museumsprosjektet fikk lang modningstid gjennom hele 1980-tallet og inn på 1990-tallet. Mange aktører bidrog til at ideen

Finn E. Krogh (f. 1959) er direktør ved Norsk Oljemuseum. Han er utdannet cand. polit. ved Institutt for Administrasjon og Organisasjonsvitenskap ved Universitet i Bergen. Gjennom hovedfagsstudiet var han knyttet til forskningsprosjektet; *Politisk styring av petroleumsvirksomheten*, med reorganiseringen av Statoil som tema for hovedfagsavhandlingen (1987). Krogh har tidligere arbeidet som konsulent i Norwegian Petroleum Consultants i Bergen og vært prosjektleder/direktør for Norsk Villakssenter i Lærdal.

gradvis vokste fram til et konkret gjennomførbart prosjekt. I denne prosessen finner vi spor av både den norske petroleumsmodellen med et sterkt samarbeid mellom industri og myndigheter, samtidig som museets tema og norsk museumspolitikk har gitt klare føringer med tanke på tilknytning til sektoren og Olje- og energidepartementet. Som sektormuseum for petroleumsvirksomheten er det enorme oppgaver å ta fatt på. I løpet av årene som har gått etter åpningen av museet i 1999, har vi utviklet en driftsmodell der både departement, kommune og industri i fellesskap bidrar til å gi museet nødvendige ressurser til å utføre sitt samfunnsprosjekt.

Dokumentasjonsprosjektene er viktige eksempler på dette. Museet har de siste seks årene, siden oppstarten av «Kulturminne Ekofisk» i 2002, arbeidet aktivt med å dokumentere oljevirksomheten ved å skape «digitale samfunnsminner» om sentrale utbygginger på norsk sokkel. Ekofisk-prosjektet ble ferdig i 2005 og i løpet av 2007 skal museet ferdigstille «Kulturminne Frigg» samtidig som vi legger siste hånd på en nasjonal kulturminneplan som skal evaluere kulturminneverdier for installasjoner på hele kontinentalsokkelen. Denne planen skal være retningsgivende for museets videre arbeid med å dokumentere den materielle og sosioøkonomiske industrihistorien i havet. Arbeidet med disse prosjektene har skapt sterke ABM-relasjoner mellom museet og sentrale samarbeidspartnere, som Nasjonalbiblioteket og Statsarkivet. «Kulturminne Frigg» har også fått sitt søsterprosjekt ved University of Aberdeen som nå høster av våre erfaringer med å dokumentere oljevirksomheten.

Det er i dag kjekt å konstatere at museet får stor oppmerksom for sin virksomhet enten det gjelder arkitektur, utstillinger, dokumentasjonsprosjekter eller løsninger som vedrører drift og finansiering. Dette kommer til uttrykk ved at vi jevnlig mottar henvendelser og besøk fra myndigheter og museumsinstitusjoner, både nasjonalt og internasjonalt. Felles for disse henvendelsene er at de ønsker å lære om våre erfaringer fra den prosessen som ledet fram mot realisering av prosjektet og den videre utviklingen av museets driftsmodell. De fremste eksemplene på denne interessen har kommet fra andre nasjoner som ligger i startgropen for å etablere egne nasjonale museer omkring olje- og gassvirksomhet, som for eksempel Iran, Venezuela og Brasil. Vi kan derfor trygt si at også den norske museumsmodellen innen petroleumsfeltet blir sett på som en «god praksis» båret fram av et positivt samarbeid mellom industri, myndigheter og institusjoner innen kulturminnefeltet.

Stavanger, 27. april 2007

Finn E. Krogh
Direktør